

версальний підхід до конкретної професійної діяльності. У порівнянні з іншими формами вищої освіти в магістратурі більше годин і зусиль відводиться на дисципліни спеціалізації, дослідницькі проекти й виробничу практику. Магістри засвоюють комплекс знань, що дозволяють відразу кваліфіковано виконувати певні функції згідно з обраною спеціалізацією, дають можливість передати здобувачу вищої освіти знання, які не були включені (з тієї чи іншої причини) в досить жорсткі рамки стандартів повної вищої освіти. У магістратурі переважає індивідуальний підхід до кожного здобувача вищої освіти, що дозволяє здобувати дійсно глибокі теоретичні знання й практичні навички. Здобувач вищої освіти пише й захищає випусково-кваліфікаційну роботу, яка за вимогами наближена до кандидатської дисертації. За бажання випускник може свою випускную роботу довести до рівня кандидатського дослідження, продовжуючи навчання в аспірантурі. Специфіка підготовки магістрів полягає в розвитку вміння систематизувати й узагальнювати інформацію, здатності приймати рішення, брати на себе відповідальність, проводити аналіз, виконувати комунікативні функції [1].

Щоб упорядкувати назви посад працівників системи громадського здоров'я, узгодити їх із нормативами ЄС та на виконання «Плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я» [6], Центр громадського здоров'я МОЗ України розробив пропозиції до «Класифікатора професій», які затверджені Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства 18 серпня 2020 року. На сьогодні в Україні професії «Фахівець з громадського здоров'я» і «Фахівець з довкілля та здоров'я» внесено до національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (розділ 2 «Професіонали», код 2225.2, підклас «Професіонали в галузі медико-профілактичної справи», професійне угруповання «Лікарі, фахівці в галузі медико-профілактичної справи») [4].

Отже, підготовка в магістратурі фахівців у галузі громадського здоров'я вкрай важлива й актуальна у світлі масштабної розбудови системи громадського здоров'я в Україні. Після закінчення магістратури вони зможуть працювати в системі громадського здоров'я, передусім у територіальних центрах громадського здоров'я, які вже почали працювати в більшості областей і великих міст України, а також на рівні об'єднаних територіальних громад. Найімовірніше, фахівець працюватиме на рівні громади і в органі місцевого самоврядування в окремому населеному пункті за наявності відповідної посади або ж у амбулаторії (центрі) первинної медико-санітарної допомоги.

Також можна розглядати магістерську програму з громадського здоров'я як можливість набуття додаткових компетентностей для спеціалістів у різних сферах життя. Це можуть бути абсолютно різні фахівці – математик, фізик, журналіст, юрист, економіст, біолог, лікар, які вже є спеціалістами у своїй сфері професійної діяльності, але хочуть реалізувати свої професійні здібності й у системі збереження здоров'я населення.

Список використаної літератури

1. Белікова І. В. Формування професійних компетенцій магістрів медицини в аспекті розвитку системи громадського здоров'я в Україні / І.В. Белікова, І.Ф. Ісламзаде, А.В.Костриков, Н. О. Ляхова, М. В. Хорош // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 21 березня 2019 року. – Полтава, 2019. – С. 12-13.
2. Ждан В. М. Імідж Української медичної стоматологічної академії: стратегія і здобутки / В.М.Ждан, В.М.Дворник, І.І.Старченко, О.М. Беляєва // Сучасна медична освіта: методологія, теорія, практика: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 19 березня 2020 року. – Полтава, 2020. – С. 3-5.
3. Ждан В. М. Політика у сфері якості та функціонування внутрішньої системи якості освіти в Українській медичній стоматологічній академії / В.М.Ждан, В.М.Дворник, І.І.Старченко, О.М. Беляєва // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 21 березня 2019 року. – Полтава, 2019. – С. 3-5.
4. Класифікатор професій ДК 003:2010. Класифікатор професій зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 18 серпня 2020 року № 1574. Режим доступу: https://hriiga.com/index.php?module=norm_base&op=view&id=433
5. Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1002-р «Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я». Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249618799>
6. Розпорядження КМУ від 18 серпня 2017 р. № 560-р «Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку системи громадського здоров'я». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560-2017-%D1%80#Text>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Гончаренко Н.І., Іваницька О.С., Іваницький І.О.

Українська медична стоматологічна академія

Розкривається роль інтерактивних методів навчання в підвищенні якості вищої освіти, визначаються їхні переваги, доводиться, що впровадження в навчальний процес інформаційних технологій, дистанційної освіти розширює можливості плідної взаємодії викладача і студентів.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, інформаційні технології, дистанційна освіта.

The authors reveal the role of interactive teaching methods in improving the quality of higher education, determine their benefits, and prove that the introduction of information technology in the educational process, distance education expands the opportunities for effective interaction between teacher and students.

Key words: interactive teaching methods, information technology, distance education.

У сучасних умовах нагальною потребою подальшого розвитку вищої школи України стала зміна парадигми освітнього процесу. Її суть полягає в переході від традиційної моделі навчання, яка розглядала студента виключно як об'єкт педагогічних впливів, до такої, яка перетворює викладачів і студентів на співавторів, співучасників освітньої діяльності. Результатом такої спільної діяльності має стати не проста передача певного обсягу знань

тим, хто навчає, тому, хто навчається, а розвиток творчих здібностей студента, його самореалізація й самовдосконалення.

Інформаційний вибух другої половини ХХ століття висунув нові вимоги до будь-яких професіоналів, включаючи фахівців медичної галузі. Сучасний професіонал має навчити навчати сам себе, знаходити джерела інформації, вести постійний пошук розв'язання проблем, що виникають. Вирішення поставлених завдань значною мірою пов'язане із запровадженням інтерактивних технологій і методів навчання. З огляду на етимологію слова «інтерактивний» (англ. «inter» – взаємний, «act» – діяти) стає зрозумілим, що інтерактивними методами є такі, які спрямовані на досягнення взаємодії викладача й студента, вибудовування рівноправних партнерських відносин між ними, мотивування студентів до самостійного здобування знань. Інтерактивні методи навчання дають змогу створювати навчальне середовище, в якому теорія і практика засвоюються одночасно, а це дає змогу проявляти інтелектуальну ініціативу, характер, розвивати світогляд, логічне мислення, формувати критичне мислення, виявляти й реалізовувати індивідуальні можливості [6].

Інтерактивна технологія навчання передбачає таку організацію навчального процесу, за якої неможлива участь того, хто навчається, у колективному, взаємодоповнюючому процесі навчального пізнання. Усі його учасники взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно розв'язують проблеми, моделюють ситуацію, оцінюють дії, а інколи – і власну поведінку. Студенти під керівництвом викладача занурюються в атмосферу ділової співпраці з вирішення проблемного питання, що виявляється оптимальною для вироблення умінь і навичок майбутнього фахівця [4]. Це особливо важливо для студентів медичних навчальних закладів.

Посиленню інтерактивної спрямованості освітнього процесу, активізації пізнавальної діяльності студентів сприяє активне впровадження інформаційно-комунікативних технологій. Доцільність їх використання пояснюється тим, що вони дозволяють посилити інтерес, мотивацію до навчання, у тому числі до способів здобуття знань; розвивати інтелектуальні здібності студентів; забезпечити більшу індивідуалізацію й диференціацію навчання, формувати бажання діяти самостійно; надавати переваги активним методам навчання; покращити наочність навчання; спростити й прискорити доступ до навчальної й наукової інформації через мережу Internet.

Серед комп'ютерних засобів, що найчастіше використовуються в навчальному процесі для підготовки майбутніх фахівців медичної галузі, слід виділити мультимедійні. Ця інформаційна технологія об'єднує в одній програмно-технічній системі текст, звук, відеозображення, анімацію тощо.

Завдяки документальній переконливості й сконцентрованості викладу студенти засвоюють значний обсяг навчальної інформації за порівняно короткий час, що звільняє викладача від потреби пояснення того, що з достатньою повнотою розкривається за допомогою візуальних і звукових засобів.

Мультимедійні засоби володіють широкими інтерактивними можливостями. Вони дозволяють студентам значною мірою самим керувати навчальною інформацією: установлювати швидкість подачі матеріалу, кількість повторень, пристосовуючи його під свої індивідуальні здібності. Вони звертають увагу на те, що їх цікавить найбільше, повторюють вивчене стільки разів, скільки вважають за потрібне, що сприяє ефективнішому сприйняттю.

Створення, накопичення й урізноманітнення інформаційних ресурсів (електронні підручники, посібники, мультимедійні презентації, відеолекції, комп'ютерні програми контролю за поточним чи підсумковим рівнем знань студентів тощо) зробило можливим упровадження дистанційної освіти. Сучасна дистанційна освіта – це розгалужена система передачі знань на відстані за допомогою різних засобів і технологій, яка сприяє отриманню студентами необхідної інформації для використання в практичній діяльності [2]. Дистанційне навчання – така організація освітнього процесу, яка базується на принципі самостійного навчання студента й підвищує його творчий та інтелектуальний потенціал за рахунок самоорганізації, прагнення до знань, уміння взаємодіяти з комп'ютерною технікою, самостійно розв'язувати проблеми і приймати рішення.

Однією з основних характеристик дистанційного навчання є підвищений рівень інтерактивності. Організація контактів може бути ініційована будь-яким учасником освітнього процесу і відбуватись як у режимі реального часу, так і шляхом асинхронної комунікації.

За принципами дидактики (активність, самостійність, поєднання колективних та індивідуальних форм навчальної діяльності, зв'язок теорії з практикою, ефективність) навчальний процес за допомогою дистанційних технологій має забезпечити індивідуальний підхід до студента, візуальну демонстрацію навчальної інформації, моделювання й імітування процесів і явищ, виконання лабораторних і практичних робіт в умовах віртуальної реальності, контроль роботи студента з аналізом помилок і зворотним зв'язком on-line, самоконтроль і самокорекцію навчально-пізнавальної чи практичної діяльності [1].

Найбільш поширеними видами дистанційного навчання стали інтерактивне телебачення, глобальні або регіональні комп'ютерні телекомунікаційні мережі з різними дидактичними можливостями (текстові файли, мультимедійні презентації, відеоконференції) [3].

Дослідники звертають увагу на виняткове значення інтерактивного телебачення в дистанційному навчанні студентів медичних ЗВО. Таким чином майбутні медики отримують можливість спостерігати за виконанням медичних маніпуляцій, оперативних втручань, тих чи інших видів лікування, проведення лабораторних досліджень. Завдяки відеоконференціям студенти отримують і обмінюються навчальною інформацією, стають учасниками обговорення проблем, що вивчаються, наукових дискусій тощо.

Особливо цінним у дистанційному навчанні студентів-медиків видається використання технологій комп'ютерної симуляції, що відтворюють реальні клінічні ситуації. Вони дозволяють вирішити основне завдання – сформулювати в майбутнього лікаря навички безпомилкової диференційованої діагностики клінічно подібних захворювань, установлення діагнозу й оптимального лікування [5].

Ефективність комп'ютерних симуляцій як інтерактивної форми навчання визначається тим, що вони дають можливість за відносно короткий час виробити в студентів необхідні уміння й навички, сформулювати зацікавлене ставлення до процесу навчання, отримати достатньо повну картину професійних і особистих якостей учасників таких «ділових ігор».

Важливим аспектом ефективної організації дистанційної освіти є створення системи контролю й вимірювання отриманих знань. Проведення електронного тестування перетворюється на найбільш розповсюджену форму кон-

тролю в умовах дистанційного навчання. Висока технологічність електронного тестування сприяє реалізації основних його переваг: об'єктивність результатів контролю знань; підвищення ефективності контролю за рахунок збільшення кількості й регулярності тестувань; наявність однакових для всіх студентів правил педагогічного контролю й адекватної інтерпретації тестових результатів; можливість протоколювання усіх етапів контролю і спрощення статистичної обробки результатів контролю; реалізація можливостей самодіагностики й самоконтролю; поєднання тестових технологій з іншими сучасними інформаційними технологіями, які використовуються в дистанційному навчанні.

Розглядаючи особливості дистанційного навчання, необхідно підкреслити його потужний інтерактивний потенціал. Це пов'язано з використанням студентами різноманітних джерел навчальної інформації через мережу Інтернет (електронні бібліотеки, «банки» даних тощо), підвищенням ефективності засвоєння матеріалу через його концентроване представлення й використання мультимедійних засобів, з можливістю студенту визначати власну освітню «траєкторію», навчатись у зручних для нього часі, місці й темпі. Дистанційне навчання оновлює роль викладача, який має координувати навчальний процес, постійно підвищувати власну професійну й педагогічну кваліфікацію. Дистанційна освіта здатна позитивно вплинути і на студента, підвищуючи його творчий та інтелектуальний потенціал за рахунок самоорганізації й прагнення до знань.

Отже, дистанційне навчання дає змогу впроваджувати інтерактивні технології викладання, здобувати повноцінну освіту. Воно стає особливо актуальним у сучасних умовах, коли світ зіткнувся з небувалим викликом – пандемією CoViD-19. Уведення карантину зробило практично неминучим перехід до online-освіти майже в усіх університетах світу. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба вдосконалювати форми й методи дистанційної освіти, розширювати арсенал інформативних і телекомунікаційних технологій навчання.

Список використаної літератури

1. Гончарова Н.І. реалізація моделей дистанційного навчання у вищих медичних навчальних закладах / Н.І. Гончарова, О.В. Кірсанова, А.О. Светлицький // Актуальні питання фармацевтичної та медичної науки і практики. – 2014. – №1 (14). – С. 93-96.
2. Дистанційна освіта в сучасній освітній діяльності / Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/articles/30.html/>
3. Олексенко В. Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ / В. Олексенко // Вища освіта України. – 2004. – №2. – С.66-70.
4. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко. – К.: А.С.К, 2004. – С. 192.
5. Скрипник Л.М. Дистанційна медична освіта і сучасні реалії та проблеми / Л. Скрипник // Архів клінічної медицини. – 2012. – №2(18). – С. 116-118.
6. Старинська О. Розвиток інтелектуальної ініціативи засобами інтерактивного навчання / О. Старинська // Рідна школа. – 2006. – № 6. – С. 39-41.

АНГЛОМОВНА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ЛІКАРІВ

Гриценко Є.М.

Українська медична стоматологічна академія

Описано значення англійської медичної термінології й особливості її перекладу при реферуванні медичної англійської літератури й викладанні студентам-іноземцям.

Ключові слова: медична термінологія, переклад.

The article describes the importance of medical terminology and the peculiarities of its translation when reviewing English medical literature and teaching international students.

Key words: medical terminology, medical translation.

Стрімкий розвиток медичної науки, впровадження новітніх технологій, поява нових хвороб, розробка методів діагностики й лікування, приладів та інструментів медичного призначення потребують їх вербалізації, що відбивається на стані медичної термінології й загострює проблему термінологічної грамотності сучасного фахівця. Англійська мова займає особливе місце у світі у зв'язку з широким ареалом свого поширення, великою кількістю носіїв мови. Причини розширення меж використання англійської мови вчені, що належать до різних культур, пов'язують із процесами глобалізації в сфері медицини й комунікативних технологій [2].

Медичному терміну сучасної англійської мови властива низка функцій, серед яких провідну роль відіграє номінативна функція й інші, пов'язані з нею: когнітивна – здатність представити реальну дійсність семіологізованим ланцюжком звуків; епістемічна – відображення дійсності й збереження знань; евристична – відкриття нового знання; комунікативна – передача спеціалізованої інформації [3]. Медичні терміни характеризуються такими особливостями як наявність дефініції, максимальна абстрактність, моносемічність, відсутність експресії й емоційного забарвлення, стилістична нейтральність, співвіднесеність зі спеціальними поняттями й чітка логічність. Основною сферою функціонування медичної термінології є медичні наукові тексти, з характерними для них когнітивним типом інформації, емоційною й суб'єктивною оціночною нейтральністю, некатегоричністю тверджень, композиційною чіткістю, узагальненістю, однозначністю, ясністю й точністю викладу.

Сучасна наукова медична література містить незліченну кількість термінів, які з'явилися останніми роками, що може становити певну складність під час перекладу. Перша з таких складностей полягає в деякій невпорядкованості медичної термінології, що виражається у великій кількості синонімів. Друга обставина пов'язана з насиченістю англійської медичної лексики термінами грецького й латинського походження. Іноді одні й ті самі терміни в англійській і українській мовах набувають різних, навіть прямо протилежних значень.